

Περιγραφή: Το *Είναι και χρόνος* αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα φιλοσοφικά κείμενα του εικοστού αιώνα. Το σεμινάριο θα έχει 'εργαστηριακή' μορφή, καθώς τα αποσπάσματα του κειμένου θα μελετώνται σε νέα, υπό εκπόνηση μετάφραση του διδάσκοντος. Σκοπεύουμε να μελετήσουμε εκ του σύνεγγυς τα Κεφάλαια 4-6 του δεύτερου από τα δύο δημοσιευθέντα Τμήματα του έργου (§§ 67-83). Για την παρακολούθηση του μαθήματος, ΔΕΝ αποτελεί προϋπόθεση η λεπτομερής γνώση του Πρώτου Τμήματος. – Αυτονοήτως, η παρακολούθηση του μαθήματος είναι υποχρεωτική (δεν επιτρέπονται πάνω από δύο απουσίες). Η αξιολόγηση θα γίνει βάσει γραπτής εργασίας.

Το σεμινάριο απευθύνεται κυρίως σε μεταπτυχιακούς φοιτητές, αλλά είναι ευρύτερα 'ανοικτό' σε κάθε επαρκή ενδιαφερόμενο (κατόπιν προηγούμενης ηλεκτρονικής επικοινωνίας). Πληροφορίες για το μάθημα αναρτώνται στην ηλεκτρονική σελίδα <https://eclass.uoa.gr/courses/PHS425/>, στην οποία οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να εγγραφούν. (Η εγγραφή στη σελίδα δεν εκλαμβάνεται ως δέσμευση για παρακολούθηση του μαθήματος.) – Οι προϋποθέσεις συμμετοχής στο μάθημα σημειώνονται κατωτέρω, στην αρχή της Βιβλιογραφίας.

Το κείμενο της μετάφρασης αποστέλλεται από τον διδάσκοντα μέσω email, κατόπιν σχετικής επικοινωνίας από όσους έχουν αποφασίσει να παρακολουθήσουν το μάθημα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ημερομηνία	§§	Παρουσίαση	παρατηρήσεις
14.2., διαδικτυακά	εισαγωγικά	κατανομή παρουσιάσεων	
28.2.	εισαγωγικά	—	
6.3.	66-67	—	4
13.3.	68α		4
20.3.	68β		6
27.3.	68γ-δ / 69α		11
3.4.	69β-γ		10
10.4.	70-71		5
17.4.	72-73		10
24.4.	74-75		10
15.5.	76-77		12
22.5.	78-79		7
29.5.	80-81		17
5.6.	82-83		10

Ώρες συνεργασίας:

- κατόπιν προσυνηνόησης: pan@thanassas.gr

Οργάνωση μαθήματος

Η συμμετοχή στο μάθημα προϋποθέτει

- την **έγκαιρη εξοικείωση** με τις βασικές πτυχές της φιλοσοφίας του Χάιντεγκερ, ιδίως όπως αυτή αποτυπώνεται στο *Είναι και χρόνος*
- την επαρκή μελέτη και **προετοιμασία του κειμένου** που θα μας απασχολεί κάθε φορά.

Θα μελετήσουμε αποσπάσματα του ΕκΧ σε νέα μετάφραση, η οποία αποστέλλεται στους μετέχοντες μέσω email. Κάθε μάθημα θα ξεκινάει με **παρουσίαση** του κειμένου από φοιτητή ή φοιτήτρια (3-4 σελίδες – διάρκεια έως 15 λεπτά). Οι παρουσιάσεις θα κατανεμηθούν κατά το **πρώτο μάθημα της 14.2.2023, στο οποίο η παρουσία όλων είναι υποχρεωτική.**

Οι παρουσιάσεις διανέμονται φωτοτυπημένες κατά την έναρξη του μαθήματος, προκειμένου να χρησιμεύσουν ως εισαγωγή στη συζήτηση και ερμηνεία του κειμένου (μπορούν να αποστέλλονται στον διδάσκοντα έως και το πρωί της ημέρας του μαθήματος, προκειμένου να εκτυπώνονται από αυτόν). Αποτελούνται από τα εξής μέρη:

1. Συνοπτική ανάδειξη της δομής και των επιχειρημάτων του κειμένου.
2. Κύρια επιχειρήματα, ερμηνευτικός σχολιασμός, παρατηρήσεις, εντοπισμός “σκοτεινών” σημείων κ.λπ. (όχι περίληψη!).
3. Άλλα επιμέρους ερμηνευτικά ζητήματα – χωρίς να αναμένεται (εκτενής) αναφορά στη δευτερεύουσα βιβλιογραφία.
4. Παρατηρήσεις για τη μετάφραση και εντοπισμός μεταφραστικών προβλημάτων (σε αντιπαράβολή με τη μετάφραση του Γ. Τζαβάρα, καθώς και με το γερμανικό πρωτότυπο ή την αγγλική και γαλλική μετάφραση).

Στη συνέχεια, αφού ακολουθήσουν σχόλια επί της παρουσίασης από τον διδάσκοντα και τους φοιτητές, θα προχωρούμε στη συζήτηση και ερμηνευτική ανάλυση του κειμένου, το οποίο είναι **αυτονόητο ότι έχουν μελετήσει εκ των προτέρων όλοι οι μετέχοντες στο μάθημα.**

Η **αξιολόγηση** βασίζεται κατά το ήμισυ στην επίδοση κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (συμμετοχή, παρουσιάσεις) και κατά το υπόλοιπο ήμισυ στην τελική γραπτή εργασία. Οι παρουσιάσεις μπορούν να αποτελέσουν τη βάση των εργασιών που θα εκπονηθούν· αλλά αντικείμενο μιας **γραπτής εργασίας** μπορεί να είναι οτιδήποτε σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα με το μάθημα. Οι μεταπτυχιακές εργασίες έχουν έκταση **6.000-9.000 λέξεις** (περιλαμβανομένων των σημειώσεων, όχι όμως και της βιβλιογραφίας). -> **Η μη τήρηση αυτών των ορίων οδηγεί σε αυτόματη αφαίρεση βαθμών!**

Οι γραπτές εργασίες παραδίδονται **με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ως αρχείο docx** έως την **30.6.2024** (ή, κατόπιν συνεννόησης, έως την 30.9.2024). Ηλεκτρονικά μπορεί να αποσταλεί και προσχέδιο της εργασίας (δομή, περιεχόμενα, κεντρική ιδέα, βιβλιογραφία – ή και μια πρώτη εκδοχή της εργασίας) για σχόλια και παρατηρήσεις. Ιδιαίτερα χρήσιμες για την εκπόνηση των εργασιών είναι οι εξής **οδηγίες**, των οποίων η προσεκτική μελέτη και εφαρμογή προϋποτίθεται ως **απολύτως απαραίτητη**: <https://thanassas.gr/ergasia.pdf>.

Άλλες πληροφορίες για το μάθημα:

1. Τα μαθήματα ξεκινούν ώρα **18.15 ακριβώς**. Οι μετέχοντες παρακαλούνται να βρίσκονται στην αίθουσα 5’-10’ νωρίτερα.

2. Αν θέλετε να με διευκολύνετε στην προσπάθειά μου να σας αναγνωρίζω με τα ονόματά σας, προσθέστε παρακαλώ μια ευδιάκριτη φωτογραφία στο προφίλ σας στο E-Class.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

→ **ΠΡΟΣΟΧΗ:** Προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στο μάθημα αποτελούν:

- η εξασφάλιση πρόσβασης σε **ένα τουλάχιστον έργο από την κάθε κατηγορία Α-Στ**
- η στοιχειώδης εξοικείωση με τη δομή του ΕκΧ και η μελέτη, **πριν από την έναρξη του μαθήματος**, δύο τουλάχιστον εισαγωγικών έργων, καθώς και των ηλεκτρονικών λημμάτων που παρατίθενται στο τέλος της παρούσας Βιβλιογραφίας
- η ανάγνωση της Εισαγωγής και η εξοικείωση με το περιεχόμενο του Πρώτου Τμήματος.

Α. Η διαθέσιμη ελληνική μετάφραση:

1. Heidegger, M.: *Είναι και χρόνος* (μτφρ. Γ. Τζαβάρας – 2ος τόμος). Αθήνα: Δωδώνη 1985.

Β. Γερμανικό κείμενο και άλλες μεταφράσεις:

2. Heidegger, M.: *Sein und Zeit*. 1927 κ.ε.
3. Heidegger, M.: *Être et temps* (μτφρ. E. Martineau).
http://t.m.p.free.fr/textes/Heidegger_etre_et_temps.pdf.

Τρεις αγγλικές μεταφράσεις, με αξιολογική σειρά:

4. Heidegger, M.: *Being and Time: A Revised Edition of the Stambaugh Translation (revised by D.J. Schmidt; SUNY Series in Contemporary Continental Philosophy)*. Albany: SUNY Press **2010**.
5. Heidegger, M.: *Being and Time. An Annotated Translation* (μτφρ. Cyril Welch). 2018.
https://www.mta.ca/uploadedFiles/Community/Bios/Cyril_Welch/Heidegger.pdf
6. Heidegger, M.: *Being and Time* (μτφρ. Macquarrie & Robinson). New York: Harper & Row 1962.

Γ. Για τον Χάιντεγκερ στην ελληνική:

7. Heidegger, M.: *Τι είναι μεταφυσική; (Προλεγόμενα – μετάφραση – σχόλια: Π. Θανασάς)*. Αθήνα: Πατάκης 2000 κ.ε.
8. Steiner, G.: *Χάιντεγκερ*. Αθήνα: Πατάκης 2009.
9. Ξηροπαΐδης, Γ.: *Ο Heidegger και το πρόβλημα της Οντολογίας*. Αθήνα: Κριτική 1995.
10. Πεντζοπούλου-Βαλαλά Τ.: *Heidegger. Ο φιλόσοφος του λόγου και της σιωπής*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας 1991.
11. Biemel, W.: *Χάιντεγκερ*. Αθήνα: Πλέθρον 1993.
12. Dastur, F.: *Ο Χάιντεγκερ και το ερώτημα του χρόνου* (μτφρ. Μ. Πάγκαλος). Αθήνα: Πατάκης 2008.
13. Θανασάς, Π. (επιμ.): «Αφιέρωμα στον Μάρτιν Χάιντεγκερ». *Υπόμνημα*, τ. 5 (2006).

Δ. Βιβλιογραφικός οδηγός [έχει αναρτηθεί στα Έγγραφα του μαθήματος]:

14. D. McManus: *Martin Heidegger: Early Works* (Oxford Bibliographies Online Research Guide).

Ε. Για το ΕκΧ:

15. Θεοδώρου, Π.: *Εισαγωγή στο «Είναι και χρόνος» του Μάρτιν Χάιντεγκερ. Φαινομενολογική Ερμηνεία και Ανάλυση της Προκαταρκτικής Υπαρκτικής Αναλυτικής* [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνοδος Ελληνικών Ακαδημαϊκών 2015. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/4267> [για το 1ο μέρος].
16. Gelven, M.: *A Commentary on Heidegger's "Being and Time"*. Northern Illinois University Press

1989.

17. Dreyfus, H.: *Being-in-the-World: A Commentary on Heidegger's "Being and Time", Division I*. Cambridge: MIT Press 1990.
18. Mulhall, S.: *Routledge Philosophy Guidebook to Heidegger and Being and Time*. 2d ed. London: Routledge 2005.
19. Blattner, W.: *Heidegger's "Being and Time". A Reader's Guide*. London: Continuum 2006.
20. Ciocan, C. (επιμ.): *Translating Heidegger's "Sein und Zeit"*. *Studia Phaenomenologica* V (2005).
21. Polt, R. (επιμ.): *Heidegger's "Being and Time": Critical Essays*. Lanham: Rowman & Littlefield 2005.

Στ. Γενικά για τον Χάιντεγκερ:

22. Inwood, M.: *A Heidegger Dictionary*. Oxford: Blackwell 1999.
23. Polt, R.: *Heidegger. An Introduction*. Ithaca: Cornell University Press 1999.
24. Richardson, J.: *Heidegger*. Routledge: London and New York 2012
25. Wrathall, M.A.: *How to Read Heidegger*. London: Granta 2005.
26. Guignon, C.B. (επιμ.): *The Cambridge Companion to Heidegger*. Cambridge: CUP 2006.
27. Dreyfus, H.L. & Wrathall, M. (επιμ.): *A Companion to Heidegger*. London: Blackwell Publishers 2005.
28. Kisiel, T.: *The Genesis of Heidegger's "Being and Time"*. Berkeley & Los Angeles: University of California Press 1993.
29. Sheehan, T.: *Making Sense of Heidegger: A Paradigm Shift*. Lanham: Rowman & Littlefield 2014.
30. Van Buren, J.: *The Young Heidegger: Rumor of the Hidden King*. Bloomington: Indiana University Press 1994.
31. Habermas, J.: *Philosophical-Political Profiles*. Cambridge, Mass.: MIT Press 1985.
32. Richardson, W.J.: *Heidegger: Through Phenomenology to Thought* (1967). New York: Fordham University Press 2003.
33. Pöggeler, O.: *Martin Heidegger's Path of Thinking*. Atlantic Highlands, NJ: Humanities Press Int. 1987.
34. Marx, W.: *Heidegger and the Tradition*. Evanston, IL: Northwestern University Press, 1971.

Ζ. Άλλες έγκυρες ελληνικές μεταφράσεις (μικρή επιλογή!):

35. Heidegger, M.: *Επιστολή για τον «ανθρωπισμό»* (μτφρ.: Γ. Ξηροπαΐδης). Αθήνα: Ροές 1987/2000.
36. Heidegger, M.: *Τι είναι η φιλοσοφία;* (μτφρ. Β. Μπιτσώρης). Αθήνα: Άγρα.
37. Heidegger, M.: *Περί της ουσίωσης και της έννοιας της φύσης : Άριστοτέλους, Φυσικῆς Ἀκροάσεως, Β.1* (μτφρ. Δ. Υφαντής). Αθήνα: Ροές 2014.
38. Heidegger, M.: *Η έννοια του χρόνου: διάλεξη και πραγματεία (1924)* (μτφρ. Δ. Υφαντής). Αθήνα: Ροές 2009.

Χρήσιμες συνδέσεις:

<https://plato.stanford.edu/entries/heidegger/>

<http://www.iep.utm.edu/heidegge/>

http://www.visual-memory.co.uk/b_resources/b_and_t_glossary.html

<https://faculty.georgetown.edu/blattnew/heid/heideggeriana.html>